

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΕΤΟΣ Β'.

Ἀθήναι, τῆ 15 Ἀπριλίου 1899.

ΑΡΙΘ. 6.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

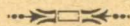
ΑΡΧΑΙΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Τὴν Ἀφροδίτῃ σ' ὄλη τῆς τῆ χάρι
στὴ βάρκα του ὁ γέρο Φάων σάν γροικῶ,
λάμπει μὲ δύναμι σάν παλληκᾶρι
τοῦ Αἰγαίου τὰ βαθυγάλαζα νερά.

Καὶ ἡ χάρι τῆς ἐλεήθη τὸ βαρκάρη
καὶ πρὶν νὰ φθάσουν στὴν ἀκρογιαλιά,
παλληκαριοῦ τὴν ὄψιν εἶχε πάρει
ὁ γέρος μὲ τὰ κάτασπρα μαλλιά.

Μὲ τ' αὐλα μάτια τῆς ψυχῆς θωρῶ,
ὦ, τῆς κρυφῆς ἀλήθειας παραμῦθι,
πλάστη τὴν ὠμορφιά θαυματουργό.

Κι' ἄφραστο κάτι μέσα μου γροικῶ,
τὸν ἄχαρο τὸν ὕπνο μὲ τὴ λήθη,
ποῦ στοῦ ὀνείρου τὴ λαμπράδα ἐξαναστήθη!

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΖΑΛΟΓΓΟΥ

Τ' ἀσκέρια μὲ τὴν κόκκινη παντιέρα
σάν φεΐδια ζώνουν γύρω τὰ βουνά.
Ὁ Ἥλιος λάμπει ἀκόμα στὸν αἰθέρα,
σάν σβύση ἡ νύχτα θάρθη κ' ἡ σκλαβιά.

Ξάφνου μ' ὄλη τοῦ Χάρου τὴ φοβέρα
Νεραΐδες μὲ τὰ ξέπλεγα μαλλιά
γεμίζουνε τραγούδια τὸν ἀγέρα,
μὲ μιὰ πρωτάκουστη στὴ γῆ χαρά.

Ἀπὸ τὸ χέρι ἡ μιὰ τὴν ἄλλη πιάνει,
σταίνουν χορὸ σὲ μιὰ ἄκρεια τοῦ βουνοῦ,
νὰ γιορτιάσουν μιὰ δόξα τ' οὐρανοῦ.

Κ' εἶν' ὁ χορὸς τους ἀνθινο στεφάνι
πάνω σὲ βράχο, π' ἄγριο φυσητὸ
τάνθη του ἕνα, ἕνα, ρίχνει στὸν γκρεμνό!

Χρ. Βαολέντης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐντυπώσεις ἐρασιτέχνου

Ἡ κριτικὴ εἶνε, λέγουν, τὸ ἀπαύγασμα τῆς μελέτης καὶ τῆς παρατηρήσεως, ἐπακολούθημα αὐτῶν. Ἐν Ἑλλάδι καὶ τοῦ ὀρισμοῦ τούτου ἡ ὀρθότης δύναται σπουδαίως ν' ἀμφισβητηθῆ. Ἡ μελέτη δὲν προηγείται παρ' ἡμῖν τῆς κριτικῆς, ἀλλ' ἡ κριτικὴ τῆς μελέτης. Ἡμπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ὅτι πρῶτον ἀποφαινόμεθα καὶ ἔπειτα βλέπομεν. Ἐχομεν εἰς τὸ στόμα ὀρισμένας φράσεις, αἱ ὁποῖαι, ὡς νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ κανὲν μηχανικὸν ἐλατήριον προεξοφλοῦν πάντα συζήτησιν. — Ἔργον τοῦ Γύζη. Ἄ, ἀριστούργημα. — Ἔργον ἐνὸς νέου ζωγράφου. Ἄ, τερατούργημα. — Αὐτὴ εἶνε ἡ κριτικὴ τοῦ πολλοῦ κόσμου, αὐτὴ δυστυχῶς καὶ ἡ τῶν ἀνεπτυγμένων.

Εἴμεθα ἄνθρωποι τῶν πρώτων ἐντυπώσεων, ἄνθρωποι μεσημβρινοί. Μᾶς κάμνει ἐντύπωσιν ὅχι ὅ,τι εἶνε τεχνικὸν καὶ δι' αὐτὸ δὲν καταπλήσσει, ἀλλ' ὅτι κτυπᾷ περισσότερον εἰς τὸ μάτι, εἰς ζωηρὸς λ. χ. χρωματισμὸς ἢ ἐν ὠραίον πρόσωπον.

Εἰς τοιαύτην σύγχυσιν ἀντιλήψεως, εἶνε δύσκολον νὰ ἐπαγγελθῆ τις τὸν εἰλικρινῆ. Ἐν τούτοις προβαίνω εἰς αὐτὴν τὴν δήλωσιν, ἀπαραίτητον ἐν τόπῳ, ἔνθα τὰ πράγματα εἶνε ἀναποσπᾶστος συνδεδεμένα μετὰ τῶν προσώπων.

Εἶνε ἡ τρίτη φορά, καθ' ἣν ἐκτίθενται ἔργα ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ. Ἐφέτος ὑπελείφθη ἡ ἐκθεσις τῶν προσδοκιῶν μας. Εἶνε πολὺ κατωτέρα τῆς περισυνῆς. Οἱ καλλιτέχνη ἐφάνησαν ἀπρόθυμοι, ὅσα δ' ἔστειλαν ἔργα δὲν εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξια. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλο τι μειονεκτεῖ ἡ ἐφετείνῃ ἐκθεσις. Εἰς τὴν κακὴν τοποθέτησιν τῶν εἰκόνων. Δὲν εἰξεύρω τίς ὁ τοποθετήσας, ἀλλὰ βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἀξιωθῆ τιμητικῆς μνείας.

Ἡ ἐφετείνῃ ἐκθεσις διεκρίθη καὶ διὰ τὸ φίλερι μερικῶν καλλιτεχνῶν. Ἐπῆλθον σκάνδαλα, ὀλίγον δ' ἔλειψε ἡ ἐκθεσις νὰ κλείσῃ πρὶν ἀνοίξῃ. Ὁ κ. Κατζόπουλος ἀπέσυρε τὰ ἔργα του, ὁ κ. Μποκατσιάμπης τὸ ἴδιον ἔκαμε διὰ τινὰ ἰδικὰ του καὶ ἄλλοι δὲ μετενόησαν, διότι ἐξέθεσαν. Αὐτὰ ὅλα ἡμεῖς τὰ ἀποδοκιμάζομεν, διότι τοιοῦτον ἀλληλοφάγωμα εἰς οὐδὲν ἄλλο συντείνει ἢ εἰς ζη-

μίας αὐτῶν τῶν καλλιτεχνῶν, χάριν τῶν ὁποίων ἐργάζονται μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν οἱ... μὴ καλλιτέγνα.

Τέλος εἰς τὴν ἐφετηνὴν ἐκθεσιν, ἤρχισαν νὰ γίνωνται δεκτὰ καὶ ἔργα ἀλλοδαπῶν. Τοῦτο εἶνε ὄλως ἄστοχον καὶ ἐπιζήμιον. Ἄς ἐξυπηρετήσωμεν τοὺς Ἕλληνας καλλιτέγνας πρῶτον καὶ ἐπειτα ἄς φανῶμεν φιλόφρονες πρὸς τοὺς ξένους. Ἡ ξενομανία ἥτις σήμερον ἐπικρατεῖ, θὰ εἰσπληθῆσιν ἀκάθεκτος εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις διὰ νὰ... λιμοκτονήσουν οἱ ἰδιόκοι μας ζωγράφοι. Ἐντυχῶς ἐκ τῶν ξένων ἔργων ἐνὸς μὲν εἶνε μηδαμινόν, τοῦ ἄλλου δὲ δύο πίνακες κατάφορτοι ἀπὸ μετάλλια φιγουράρουν εἰς... τὸν κατάλογον, διότι... δὲν ἦλθον...

*

Θὰ ἤθελα πολὺν χρόνον καὶ θὰ προεκάλλουν ἀντιζηλίας ἂν εἶχα τὴν ὑπομονὴν νὰ διεξέλθω ἐν πρὸς ἐν τὰ ἔργα δίδων ἐπαίνους ἢ καταρρίπτων εἰκόνας εἰς τὸ πῦρ. Ὑπάρχουν πίνακες, πρὸ τῶν ὁποίων κλείει τις αὐτομάτως τοὺς ὀφθαλμούς ὄχι διὰ νὰ ὄνειροπολήσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς ιδέας, ἀλλὰ διὰ νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀπαισίαν χεῖρα, ἥτις τὰ εἰργάσθη. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, πρὸ τῶν ὁποίων προσηλοῦται τις καὶ τοὺς βλέπει χωρὶς νὰ κουράζεται, καὶ ὅσῳ τοὺς βλέπει, τόσῳ καθηλοῦται. Εἰς αὐτὰς τὰς δύο διαίρεσεις θὰ καταφυγώμεν, κρίνοντες ὄχι ὀνόματα ἀλλ' ἔργα.

*

Ἡ ἐπιτροπὴ ἠθέλησε νὰ προκαταλάβῃ τὸν κόσμον καὶ ἔδωκε τὸν καλλιτεχνικὸν θρόνον εἰς τὴν Δόξαν τοῦ Γύζη. Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς ἐπιτροπῆς ὑπῆρξε πατριωτικὴ καὶ σχεδὸν δικαία. Διότι ἐν μέσῳ τῆς ἄλλης πωχεῖας—ὀμιλῶ περὶ τῆς πλειονότητος—ἡ Δόξα τοῦ Γύζη ὑπερτερεῖ. Ἡ σύγκρισις εἶνε ἐκείνη, ἥτις τὴν ἀνυψώνει. Εὐφρυνῆς συνάδελφος τὴν ἀπεκάλεσε, καθ' ἣν ὥραν μαζὴ τὴν ἐβλέπομεν συζητοῦντες, Ἐριννύα. Ἐχεῖ τόσον ἀγρίαν, βλοσυρὰν τὴν ὄψιν, ὥστε ἐκφεύγει τῆς ὑψηλῆς ιδέας τῆς Δόξης, ἥτις ὅσῳ καὶ ἂν περιίπταται αἰμάτων, διασώζει ὡς οὐρανία θεότης τὴν γαλήνην τῆς ἀθανασίας. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι καὶ ἡ ἐκτέλεσις πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ ποιηματίου τοῦ Σολωμοῦ δὲν εἶνε πολὺ ἀρμονικὴ. Τὰ πτερὰ τῆς Δόξης τοῦ κ. Γύζη ἐχρησίμευσαν ὅπως πετὰξ αὕτη ἀρκετὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν Παρνασσόν. Τὸ ἔργον προδίδει τὸ ἔξοχον τάλαντον τοῦ Γύζη, ἀλλὰ ἡμποροῦσε νὰ εἶνε καὶ καλλίτερον, ἀκριβῶς διότι τὸ ἔγραψεν ὁ Γύζης. Καὶ θὰ κατορθοῦτο αὐτό, ἂν ἐπιτυγχάνετο ἀρμονία τις μεταξὺ τέχνης καὶ ποιήσεως.

Μετὰ τὴν Δόξαν, ὡς ἔργα ἀξίας ἔρχονται τρία ἔργα τοῦ Ἰακωβίδου. Ὁ ἐξοχικὸς περίπατος, ἐν ᾧ εἰκονίζει τὴν γυναικαδέλφον του, ἔργον ἐπικριθὲν ὑπὸ γνωστοῦ καλλιτέχνου, καὶ τὸ κρυφτουλάκι, τὸ ὁποῖον ἤρρεσεν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας πολὺ, καὶ εἰς ὃ ἀναδεικνύεται καὶ πάλιν μοναδικὸς ὁ Ἰακωβίδης ὡς παιδογράφος. Κατόπιν ἔρχονται τὰ μῆλα μὲ τὴν ἀπαλὴν ἀντανάκλασιν ἐπὶ τοῦ δίσκου. Ἡ καρδία τοῦ Θ. Ράλλη, μὲ ὄλην τὴν ἐξάρθρωσιν τοῦ μικροῦ δακτύλου καὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τῆν δυσσαρμονίαν πρὸς τὸ σύνολον, εἶνε καὶ ὡς σχέδιον καὶ ὡς ἐκτέλεσις καὶ ὡς θέμα πολὺ καλὴ. Καὶ ἄλλη ἐκ τῆς θρησκείας ἐμπνευσθεῖσα εἰκὼν του, ἡ εἰκοναπῶλις δὲν εἶνε ἀσχημὸς. Ἐν γένει τα ἔργα τοῦ κ. Ράλλη διακρίνει ἡ ἐπιμελεῖα τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἡ ἐντελής διαύγεια τοῦ χρωματισμοῦ, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς μειονέκτημα.

Νέος καλλιτέχνης, πρῶτην φορὰν ἐμφανιζόμενος, ὁ

ἐν Μονάχῳ διαμένων κ. Σαββίδης. Καλὰ ἔργα, ἀνατολικῶν ὑποθέσεων· σφάλμα ὅτι ἐξέθεσε πολλὰ. Ὁ Ζαχαροπόλης εἶνε τὸ καλλίτερον. Ὁ Λεμπέσης, ὅστις ἔχει κάμει περισσοτέρας ἕως τώρα ἀγιογραφίας ἢ πίνακας γενικῶν ἐμπνεύσεων, ἀναδεικνύεται ἀριστος. Ἡ Σαλαμίρια καὶ ἡ εἰσοδος μοῆς δύναται νὰ τιμήσουν κάθε καλλιτέχνην. Ὁ κ. Ροῦλδς μὲ τὰ Δελέρια του δὲν ἤρατο θρίαμβον. Ἄτονον ἔργον, καίτοι πολεμικῆς ὑποθέσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις σφαλερόν, οὐδὲ διὰ τὰ Ἀραπόσταρα δύναται τις νὰ ἐκφρασθῆ εὐμενέστερον. Μία κεφαλή του πολὺ καλὴ. Ὁ κ. Φωκᾶς μὲ τὰ ξεθωριασμένα χρώματά του ἐκθέτει εἰκόνας φυσικὰς. Καμμία δύναμις. Ἡ πρῶτα σχετικῶς εἶνε τὸ καλλίτερον. Ὁ κ. Λαμπάκης ἐκθέτει τὸν Φερέον καὶ δύο εἰκόνας ἀπόψεων τῶν Κλεωνῶν. Ὁ κ. Ρίζος μὲ τὴν Ἀθηναϊκὴν ἔσπεραρ μᾶς δίδει ιδέαν τῶν εἰκόνων τῶν καπηλείων. Ἡ δεσπ. Φλωρᾶ καὶ ὁ κ. Τσιριγώτης ὑψοῦνται πολὺ διὰ τῶν ἔργων των ἐν τῇ συνειδήσει τῶν κρίνοντων. Αἱ ἐλαιογραφίαι τῆς μιᾶς καὶ ἡ πρῶτὴ ἀγάπες τοῦ ἄλλου, ἀποδεικνύουν κράτιστα καλλιτεχνικὰ τάλαντα.

Εἰς τὰς ὑδατογραφίας ὁ Γιαλλινᾶς κυριαρχεῖ. Ἐπειτα ἔρχεται ὁ Μποκασιόμης, πολὺ καλὸς καὶ κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐμπαιθῶς ἐπετέθησαν τινές, ὁ Γερανιώτης καὶ... οὐδὲς ἄλλος. Ὁ κ. Προσαλέντης ἔχασε τὴν φήμην του μὲ τὰς μετριότητάς τὰς ὁποίας ἐξέθηκεν. Ὁ Ὄθωναῖος δίδει ἐλπίδας ἀρκετὰς ἀναδείξεως. Ὁ Μαθιόπουλος καλλίτερος ἦτο νὰ μᾶς ἄφινε μὲ τὰς περυσινὰς ἐντυπώσεις τῶν ἔργων του.

Ἐκτίθενται καὶ μερικὰ τεμάχια γλυπτικῆς. Ὅλα διὰ τὸν Καιάδαν. Ὁ Δημητρίου δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος, ἀλλὰ πρέπει νὰ σπουδάσῃ. Εἶνε καλὸς παρατηρητής, ἀλλὰ ἤξευρε μόνον ὅσα ἔμαθεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον. Δὲν ἀρκοῦν.

*

Προσεχῶς θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλην ἐκθεσιν, διαρκῆ αὐτὴν, τῆς Ἐταιρίας τῶν Φιλοτέγνων. Κάποιοι νέηλυς καλλιτέχνης θεωρεῖ ἐπιβλαβὴ τὴν ὑπαρξίν δύο ἐκθέσεων. Ἄπ' ἐναντίας, δευτέρα ἐκθεσις εἶνε ἀπαραίτητος. Θὰ προκαλέσῃ τὴν ἀμίλλαν, θὰ καταστήσῃ προσηκτικωτέροισ καὶ αὐστηροῦς τοὺς διοργανωτάς, ἐργατικωτέροισ τοὺς καλλιτέγνας, θὰ ὑποκαύσῃ δὲ τὰ καλλιτεχνικὰ αἰσθήματα τοῦ κοινού, τὸ ὁποῖον ἀπεδείχθη ὅτι δὲν εἶνε ἐντελῶς ἀπρόθυμον διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς τέχνης. Ἀρκεῖ νὰ ἐθισθῆ καὶ νὰ καθοδηγηθῆ, σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ καλοῦ.

Ἐρασιτέχνης

Η ΕΛΠΙΔΑ

Τὴ συννεφιά τὴ μαῦρον σὰν ἀπλῶν
τοῦ φθινοπώρου ἄγριος βορρᾶς
καὶ διώχνει τῆς χαρᾶς τὸ καλοκαίρι.
γοργόφτερο πετᾷ τὸ χελιδόνι
Χαρούμενο νὰ ψάλλῃ σὲ ἄλλα μέρη.

Καὶ ἔς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὅταν σταλάξῃ
τὸ μαῦρὸ τῆς φαρμάκι ἢ συμφορᾶ,
τότε ἢ γλυκεῖα ἐλπίδα φτερωμένη
σὰν τὸ πουλὶ θὰ φύγῃ, θὰ πετάξῃ,
θὰ τὴν ἀφήσῃ ἔρημην καὶ ξένην.

Πειραιεύς

Ι. Θ. Διμητροπούλοσ

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ.

Τὴ μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ μου Γεωργίου.

Ἀφορμὴν τῆς συντόμου ταύτης, ἀλλὰ περιεκτικῆς μελέτης μου δίδει ἐπιστολὴ ἐκ Βόλου τοῦ κ. Γεωργίου Κ. Κουρτίου δι' ἧς μοι ζητεῖ πληροφορίας περὶ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ γεωργικῆς ἐκπαιδεύσεως, καθ' ὅσον προτίθεται νὰ μεταβῆ εἰς τὴν φιλίην ταύτην χώραν, ὅπως ἐπιδοθῆ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γεωργικῶν ἐπιστημῶν. Πλὴν τούτου ὀφείλομεν νὰ παρακολουθώμεν τὰς προσόδους ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν, τῶν μᾶλλον τῆς ἡμετέρας χώρας προηγμένων ἐθνῶν. Τὴν περὶ τοῦ θέματος τούτου μελέτην μου ἐποίησα μετὰ τοῦ κ. Moldo Montanari καθηγητοῦ ἐπὶ τῶν ἐιδικῶν καλλιτεργειῶν τῆς ἐν Portici Βασιλ. Γεωργικῆς Σχολῆς καὶ ἐπομένως δὲν στερεῖται ἀβθεντικότητος καὶ ἀκριβείας. Ἡ γεωργικὴ λοιπὸν ἐκπαίδευσις τῆς Ἰταλίας διαίρεται εἰς δύο κατηγορίας, ἥτοι εἰς τὴν ἀνωτέραν, τὴν θεωρητικὴν δηλονότι, καὶ τὴν πρακτικὴν. Γεωργικὰ δὲ ἰδρύματα ἀνωτέρας σχετικῆς μορφώσεως κέκτηται τρία ἐν συνόλῳ.

Τούτῃσι τὰς Γεωργικὰς σχολὰς τοῦ Portici, Μιλάνου* καὶ Πίζης, ἥτις εἶνε προσετημέναι εἰς τὸ ἐκεῖ πανεπιστήμιον ἀποτελοῦσα σχολὴν αὐτοῦ. Ὅπως δὲ παρέξωμεν ιδέαν τινὰ περὶ τῶν ῥηθισῶν σχολῶν δίδομεν ὀλίγας πληροφορίας περὶ τῆς τοῦ Portici, ἐν ἣ καὶ ἡμεῖς ἐφοιτήσαμεν, ἐδρευούσης ἐντὸς τετραγώνου μεγαλοπροπευῶς μεγάρου χρησιμεύοντος ποτὲ ὡς ἐαρινὸν ἀνάκτορον τῶν Βορβόνων βασιλέων ἀπὸ τοῦ οἰκοδομήσαντος τοῦτο Καρόλου Γ' μέχρι τοῦ πρὸ τετραετίας ἐν APC περιήπου ἀποθιώσαντος ἐκπτώτου Φραγκίσκου Β'.

Κάτωθεν τῶν εὐρέων αὐτοῦ θόλων διέρχεται μακρὰ ὁδὸς ἐνώουσα τὴν Νεάπολιν μὲ τὰς κωμοπόλεις τῶν καταφύτων παραθαλασσίων προπόδων τοῦ Βεζουβίου.

Γίνονται δὲ δεκτοὶ ὡς φοιτηταὶ οἱ φέροντες ἀπολυτήριον γυμνασίου καὶ Πολυτεχνείου τῆς σχολῆς τῆς ἀγρονομίας ἢ χωρομετρίας ἢ φυσικομαθηματικῶν. Ἡ φοίτησις διαρκεῖ ἐπὶ τριετίαν**, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ φοιτηταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσι κατ' ἔτος ἐξετάσεις ἐπὶ προαγωγῆ εἰς ἀνωτέραν τάξιν. Ἡ μεταγραφή ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην σχολὴν εἶνε ἐπιτετραμένη καθ' ὅσον διέπονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου κανονισμοῦ. Καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς φοιτήσεως τῶν οἱ νέοι διδάσκονται ὑπὸ ἐιδικῶν καθηγητῶν ζωολογίαν, ζωοτεχνίαν, βοτανικὴν, ἀναλυτικὴν χημείαν, ἐιδικὰς καλλιτεργείας, μηχανικὴν θεωρητικὴν καὶ ἐφαρμοσμένην, γεωργικὴν χημείαν, πρακτικὴν γεωμετρίαν, γενικὴν χημείαν, γεωργικὴν ὑδραυλικὴν, οἰνολογίαν, ἐλαιουργίαν, ἰχθυογραφίαν, γεωλογίαν, σχεδιογραφίαν, ὄρυκτολογίαν, μετεωρολογίαν, τοπογραφίαν, φυσικὴν, ἐντομολογίαν, οἰκοδομικὴν, τεχνολογικὴν χημείαν, δεινδροκομίαν καὶ ἐκτίμησιν γαιῶν.

Πρὸς ἐντελεστέραν κατανόησιν τῶν μαθημάτων τούτων ἡ Σχολὴ ἔχει πλουσίας συλλογὰς βοτανικῆς, ὄρυκτολογίας, ὀργάνων φυσικῆς, ἐντομολογίας, ὀργάνων ὑδραυλικῆς, βιομηχανικῶν φυτῶν, γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ

* Εἶχε ληθῆ ἄλλοτε ἡ μὴπω εἰσέτι ἐφαρμοσθεῖσα κυβερνητικὴ ἀπόφασις νὰ συγχωνευθῶσι χάριν οἰκονομίας ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω Γεωργικαὶ Σχολαὶ εἰς μίαν, ἐδρευούσαν ἐν Perugia.

** Τὸ ἐιδικὸν ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργεῖον εἶχε πρὸ καιροῦ θεσπίσει νόμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ φοίτησις ἤρξανε ἐπὶ ἐν ἔτος χάριν πρακτικῶν ἀσκήσεων τῶν τελειοφοιτῶν. Τόπος τῶν πρακτικῶν τούτων ἀσκήσεων εἶχεν ὀρισθῆ ἡ Pisa. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ἀκόμη δὲν ἐφαρμόσθη ὁ ἄνω νόμος.

μηχανῶν, ὀργάνων τοπογραφίας, σπόρων, χημείας, βιβλιοθήκην, ζωολογικὸν μουσεῖον κτλ. Ἐντὸς δὲ τοῦ ἀπεράντου αὐτῆς δάσους ἀποτελουμένου ἐκ δρυῶν διασχίζομένων ὑπὸ κανονικωτάτων ὁδῶν καλλιεργεται ἡ ἀμπελος καὶ ἡ ἐλαία· ἐγείρονται δὲ πλὴν τοῦ ἐλαικοκομείου καὶ οἰνοστάσιον, μετεωρολογικὸς σταθμὸς, ἀγελαδοστάσιον, χοιροστάσιον, πειμνιστάσιον, ἐνθα τρέφονται αἶγες, πρόβατα μερινὰ κτλ. τυροκομεῖον, γαλακτοκομεῖον, μελισσοκομεῖον, σποροτραφεῖον καὶ συναντᾷ τις τὸ δεινδροκομεῖον, ἀνθοκομεῖον, λαχανοκομεῖον καὶ τὸν πειραματικὸν ἄγρον.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐννοεῖ τις ὅτι διὰ τῶν σχολῶν τούτων ἐπιδιώκεται κυρίως ἡ ἐπιστημονικὴ γεωργικὴ μόρφωσις νέων, χρησιμοποιοῦμένων ἐν ἑνὶ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως διὰ τὴν καλλιέργειαν πρὸ πάντων τοῦ καπνοῦ.

Ἡδὴ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν θεωρητικοπρακτικῶν Βασιλικῶν Γεωργικῶν Σχολῶν, αἵτινες εἶνε σπουδαιόταται, καθότι διὰ τῶν ἀποφοιτῶν αὐτῶν μεταδίδονται εἰς τοὺς γεωργοὺς αἱ νεώτεροι περὶ καλλιτεργείας τοῦ ἐδάφους γνώσεις. Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν σχολῶν τούτων δεικνύει τὴν χρησιμότητα αὐτῶν. Καταστρώνομεν πίνακα δηλοῦντα τὴν περιφέρειαν ἢ χωρίον καὶ τὴν ἐπαρχίαν, ὅπου ἐκάστη τούτων εὐρίσκεται.

Ἴδου ὁ σχετικὸς πίναξ.

	Χωρίον ἢ περιφέρεια	Ἐπαρχία
Βασ.Γ.Σχολὴ	Sant'Ilario ligure	Genova
	Caluso	Torino
	Brescia	
	Grumello del Monte	Bergamo
	Pozzuolo del Friuli	Udine
	Brusegana	Padova
	Voghera	Pavia
	Imola	Bologna
	Cesena	Forli
	Fabriano	Ancona
	Macerata	
	Pesaro	
	Ascoli—Piceno	
	Todi	Perugia
	Alanno	Teramo
	Scerni	Chieti
	Roma	
	Piedimonte d'Alofe	Caserta
	Eboli	Salerno
	Cerignola	Foggia
	Lecce	
	Cosenza	
	Cantazaro	
	Caltagnone	Catania
	Sassari	

Αἱ ἀνωτέρω σχολαὶ σκοποῦσι τὴν γεωργικὴν κυρίως ἐκπαίδευσιν τῶν νέων. Κέκτηται προσέτι ἡ Ἰταλία καὶ ἐιδικὰς σχολὰς διὰ τοὺς σπουδαιότερους κλάδους τῆς γεωργίας καὶ τὰς βιομηχανίας αὐτῆς.

Ἐχομεν λοιπὸν Ἀμπελοργικὰς καὶ Οἰνολογικὰς σχολὰς ἐν Alba τῆς ἐπαρχίας Cuneo, Conegliano τοῦ Treviso, Avellino, Catania, Cagliari, Marsala. Καλλιτεργείας τῆς ἐλαίας καὶ ἐλαιουργίας ἐν Bari. Ζωοτεργίας καὶ τυροκομίας ἐν Reggio—Emilia Λαχανοκο-

μίας και δένδροκομίας ἐν Firenze και Δασική ἐν Val-lombrosa τῆς ἐπαρχίας Firenze. Ἐκτός τῶν ἤδη μνησθεισῶν σχολῶν διακρίνομεν και τὰς ἐπομένους γεωργικὰς ἐπαρχιακάς, ἧτοι τοῦ Quinto di Valpantena τῆς ἐπαρχίας Verona, τοῦ Poggiomarino τῆς Νεαπόλεως και Scandicci τῆς Φλωρεντίας, ἣν διευθύνει ὁ κόμης Ναπολέων Πασερίνης γεωπονικὸς συγγραφεύς. Τέλος, προσθέτομεν και τὴν ὑπὸ κοινότητος συντηρουμένην ἐν Castelleti, ὡσαύτως τῆς Φλωρεντίας.

Κατὰ τὸν νόμον εἰσάγονται εἰς τὰς εἰρημένας σχολὰς ὡς μαθηταὶ νεανία· φέροντες ἡλικίαν οὐχὶ μικροτέραν τῶν 12 ἐτῶν και μεγαλειτέραν τῶν 15. Τὴν αἴτησιν αὐτῶν συνοδεύουσι διὰ πιστοποιητικῶν γεννήσεως, ἰατρικῆς ἐξετάσεως, ὅτι εἶνε ἀρτιμελεῖς και ὑγιεῖς, προσράτου ἐμβολιασμοῦ, καλῆς διαγωγῆς και ἀπολυτηρίου σχολαρχείου. Ἐκαστος νέος γενόμενος μαθητῆς ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ ἐτησίως 360 φρ. πληρονόμους εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκάστης τριμηνίας και 250 φρ. ἐφ' ἅπαξ δι' ἐνδυμασίαν κτλ.

Ἡ φοίτησις εἶνε τριετής, οἱ δὲ τρόφιμοι μαθηταὶ διδάσκονται κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἰταλικά γράμματα, ἱστορίαν, γεωγραφίαν, ἀριθμητικὴν, γεωμετρίαν, γεωργίαν, φυσικὰς ἐπιστήμας, καλλιγραφίαν, σχεδιογραφίαν, δένδροκομίαν, ἀμπελοουργίαν, λαχανοκομίαν, χωρομετρίαν, στοιχεῖα γεωργικῆς οἰκονομίας, στοιχεῖα ζωτικῆς και τυροκομίας, γεωργικὴν λογιστικὴν, γεωργικὰς βιομηχανίας, κατὰ προτίμησιν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐξησκημένων, στρατιωτικὰ γυμνάσια, και θρησκευτικὰ. Προσέτι ἀσκούνται ὅλοι οἱ μαθηταὶ εἰς ἀπάσας τὰς γεωργικὰς ἐργασίας. Ἡ σχολὴ διευθύνεται ὑπὸ ἀγρονόμου τοῦ ὁποῖου αἱ πράξεις και ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς τὸν ἐλεγχον και τὴν ἐγκρίσιν ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἀπὸ ἀνδρῶν ἀνώτερων ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέχοντες ἀξιώματα, ῥέκτας δὲ και φιλοπροόδους.

Οὕτω τίθεται φραγμὸς ἐπὶ τῶν ἀνικάνων ἢ τυχὸν παρεκτρεπομένων διευθυντῶν. Ἐὰν και παρ' ἡμῖν ἐλαμβάνετο τὸ μέτρον τοῦτο και κατεβάλλοντο προσπάθειαι ὅπως ἐκλέγωνται οἱ ἀνώτεροι κατὰ τόπους πολιτικοὶ και δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς ἔφοροι τῶν γεωργικῶν μαθ. σχολῶν, εἰμὶ βέβαιος, ὅτι ἡ Τριανταφυλλίδειος Γεωργικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν δὲν θὰ καθηργεῖτο τόσον προῶρος. Ἡ ἰταλικὴ πολιτεία ἐπομένη τῷ ἀποφθέγματι, ὅτι ἡ γεωργία εἶνε διὰ πάντα ἀνθρωπον, εἰσήγαγε τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς εἰς τὰς πολυτεχνικὰς σχολὰς δημοσίας τε και ἐπαρχιακάς, ὡς και εἰς τινὰς τεχνικὰς σχολὰς, ἐν ἐκτεταμένως. Οὐχὶ πρὸ μακροῦ χρόνου διδάσκαται τὸ μάθημα τοῦτο εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Τορίνου τῆς Ρώμης, ὑπὸ τὸν τίτλον «Γεωργικὴ Οἰκονομία» και εἰς τὸ γυμνάσιον τοῦ Udine· γεωργίαν ἐπίσης παραδίδονται οἱ δημοδιδάσκαλοι, οἱ δὲ μαθηταὶ τῶν πρακτικῶν σχολῶν τῶν μηχανικῶν, γεωργικῆν οἰκονομίαν. Ἄν τις εἰς ταῦτα προσθήσῃ τοὺς πολλοὺς γεωργικοὺς σταθμύς, τὰ γεωργικὰ ἰνστιτούτα και συλλόγους, τὰς σχετικὰς ἐφημερίδας και περιοδικὰ, τὰ καθ' ἑκάστην ἐκδιδόμενα συγγράμματα, ἔχει τὴν ὅλην κίνησιν ἐπὶ τῆς γεωργικῆς ἀναπτύξεως ἐν Ἰταλίᾳ.

Ἄλξ. Ν. Γεωργακόπουλος

Γεωπόνος τοῦ Ἐφηβείου Ἀβέρωφ.

ΕΡΗΜΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

Πάντα συλλογισμένος, πάντα σκυφτός, διότι εἶχε συχαθῆ τὴ ζωὴ του τὴ στερημένη, χωρὶς κανένα πόθον ἄλλον ἐκτός τοῦ θανάτου, διότι εἰς τὴν τρικυμίαν ποῦ τὸν ἔρρηξαν τὰ γεροντικά του χρόνια δὲν ἔδλεπε κανέναν λιμένα, καμμίαν σωτηρίαν, και ἀκουμβόντας τὸ ἀδύνατο κορμί του στὸ μπαστουνάκι του, κάθε βράδυ, ἐνωρίς, σιγά, σιγά, ἐγύριζε κουτσένοντας στὴν κατοικίαν του τὴν κρύα νὰ κοιμηθῆ, νὰ ξεκουράσῃ τὸ ταλαιπωρημένον του σῶμα, τὰ πιασμένα του πόδια, νὰ ξεγᾶσῃ τὴν πικράδα ποῦχε στὸ στόμα του τὴν θλίψιν ποῦχε στὴν καρδιά, κάθε μαυρό του λογισμό. Ἄγιος ὕπνος, ἕνα ὄνειρο, ἦσαν γιὰ αὐτὸν ἡ μόνη παρηγοριά, τὸ μόνο βάλαμο τοῦ πόνου του. Κ' ἤθελε ἄλλο νὰ σηκωθῆ πρῶτ' ἄλλο νὰ κἀνῃ ἕνα σταυρὸ και νὰ τραβήξῃ στὸ καφενεῶδα νὰ πιῇ τὸν ναργιλὲ του, τὸ μόνο πράγμα ποῦ δὲν ἔμπορῶσε νὰ τοῦ λείψῃ, ποῦ δὲν ἔμπορῶσε νὰ τὸ κόψῃ, ποῦ δὲν ἔμπορῶσε νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτό. Χωρὶς ψωμί περνοῦσε, ἀλλὰ χωρὶς ναργιλὲ ποτέ. Δὲν ἔπινε οὔτε κρασί οὔτε σπύρτα οὔτε ταμπάκο, τίποτε, ἐκτός ἀπὸ ἕνα ναργιλὲ τὴν ἡμέρα. Ποῖός ξέρει πόσες μαῦρες σκέψεις δὲν διεσκέδαζε μ' αὐτόν; Κατόπιν ἔκαμε μιὰ γύρα στὴν ἀγορὰ νὰ χαιρετίσῃ κανένα γνωστόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον χωρὶς νὰ ζητήσῃ θάπερνε καμμιά δεκάρα.

Ὁ γέρος αὐτός ἦτο κοσμοπερπατημένος ἀνθρωπος. Ἦταν ἄλλοτε νοικοκύρης. Εἶχε ἀναστήσῃ τέσσαρα παιδιὰ. Εἶχε προικίσει δύο του κορίτσια στὴν πατρίδα του τὴ Σίφνον. Ἦτο δέκα χρόνια ἀρχιμάγειρος στὸ Ἀρσάκειον και στὰ καλλιτέρα ἔκαμε σπύτια τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἀπέθανεν ἕνα παιδί του, τὸ μικρότερον, ποῦ τὸ σπούδαζε κ' εἶχε σ' αὐτὸ ὅλες του τῆς ἐλπίδες, ἀρρώστησεν ἀπὸ τὴν λύπην του, ἔχασε τὴ θέσιν του, ἔπαθαν τὰ πόδια του, ἔφαγε κάτι χρηματάκια ποῦ τοῦ πέρσευαν και κατήντησε νὰ μπῆ σένα μικρὸ μαγέρικο ὑπηρέτης γιὰ νὰ ζῇ. Στὴ δυστυχία του κανέννας, κανένα του παιδί, κανένα του κορίτσι δὲν γύρισε νὰ τὸν κυττάξῃ. Μήπως εἶχε τίποτε ἀκόμη νὰ τοῦ κληρονομήσουν; Μιὰ μέρα τὸ μαγεριὸ ποῦ δούλευεν ὁ γέρος ἔκλεισεν. Ὁ γέρος δὲν εὔρισκεν ἄλλου δουλειά. Δὲν τὸν ἤθελαν. Ἐνα βράδυ γυρίζει στὸ σπῆτι ἐνὸς παιδιοῦ του ποῦταν ἐδῶ παντρεμένο, ὅπου κ' ἔκανε ἕνα ὕπνον, μὲ βαρυπλακωμένη τὴν καρδιά, χιλιοκουρασμένος ἀπὸ τὰ τρεξίματα ποῦκανε τὴν ἡμέρα γιὰ νὰ εὖρῃ πουθενὰ δουλειά, ἀπηλπισμένος, νηστικός και παγωμένος ἀπὸ κρύο. Τὸ παιδί του μὲ τὴ γυναῖκα του ἔτρωγαν στὸ τραπέζι. Ὁ γέρος δειλὸς πλησιάζει και αὐτός, μουγκός, τὸ τραπέζι και δὲν τοὺς ζητάει φαγητὸν μὲ τὸ στόμα του, ἀλλὰ μὲ τὰ μάτια. Ἐξαφνα τὸ παιδί του ἔξαγριωμένο τοῦ φωνάζει:

— Τί; ἐδῶ ἦρθες νὰ φᾶς και σύ;

Τὸ χτύπημα ἦτο κατάκαρδα. Ὁ γέρος δὲν μπό-

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΩΝ

Πολλάκις μοι συμβαίνει ἐν τῇ μελέτῃ οἰουδῆποτε ἔργου εἶτε ξένου εἶτε ἑλληνικοῦ, νὰ καταλαμβάνωμαι ὑπὸ τινος πρὸς τὸ μελετώμενον ἐκεῖνο ἔργον στοργῆς και ἀγάπης, εἶτε νὰ παρασύρωμαι ὡς τυφλὸς τὸν νοῦν εἰς ἀποστροφήν και ἀνίαν, ἀγνοῶν και ἐγὼ διατί. Ὅπως δὲ ποτε φθάνω εἰς ἕνα συμπέρασμα καθομολογῶν ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου ἐκεῖνου εἶτε καλῶς εἶτε κακῶς συνέγραψε. Μετὰ τὴν μελέτην μιαν ἐρώτησιν αἰσθάνομαι ἐπιβαλλομένη ὑπ' ἐμαυτοῦ εἰς ἐμαυτόν, ὑπὸ τίνος δηλ. κρυφίου πνεύματος ἐν ἐμοὶ ἐνεργοῦντος παρασυρθεὶς κατελήφθη ὑπὸ τοιαύτης εἶτε τοιαύτης πρὸς τὸ ἔργον στοργῆς ἢ ἀνίας. Ἴσως ἡ ἀπάντησις τὴν ὁποίαν δίδω εἰς ἐμαυτόν οἰαδῆποτε αὐτῇ, νὰ εἶνε ἀσθενής, ἀλλ' ὅμως οὐδεμίαν ἔχω ἀξίωσιν ὅπως τὴν ἀπάντησίν μου ἐκείνην, ἀποτελέσμα ὅλων ἰδίας ἀντιλήψεως, ἐπιβάλλω και εἰς ἄλλους. Ἐξετάζω μόνον ὅ,τι ἐν ἐμοὶ συμβαίνει μελετῶντι ἐν ἔργον, ἐν ποίημα, ἐν καλλιτέχνημα. Αἱ ἀντιλήψεις εἶνε διάφοροι και ἡ διαφορὰ τῆς ἀντιλήψεως ἐκτείνεται και μέχρι τοῦ καλοῦ ὑπὸ τὴν ἔνοιαν τοῦ ὠραίου· γνωστὴ ἄλλως και τετριμμένη ἢ συνήθης ἐπὶ τούτου τῶν Ἰταλῶν ἔκφρασις. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὐτῆ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ μόνον ἐπὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα τὰ ἄπτά, τὰ συγκεκριμένα διεγείρουσιν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ψυχὴν, θερμότερον ἐπὶ ταύτης ἐπιδρῶντα. Ὁραῖον κατ' ἐμὲ εἶνε πᾶν ὅ,τι ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διεγείρῃ και ὑψώσῃ τὴν ψυχὴν ὑπεράνω τοῦ συνήθους κόσμου τῶν φαινομένων· ὠραῖον εἶνε πᾶν ὅ,τι προσκολλάται ἐπὶ τῆς ψυχῆς τόσον πολὺ, ὥστε αὐτὴ νὰ ἀδυνατῆ νὰ ἀποσπασθῆ τούτου. Δὲν γνωρίζω ἄλλην φιλοσοφίαν τοῦ ὠραίου και ταύτην ἐξ ἰδίας πρακτικῆς ἀντιλήψεως. Ἐπισκέπτομαι συνήθως τὴν Ὀλυμπίαν και σταματῶ πρὸ τοῦ Ἐρμού τοῦ ἀπομεινάντος κολοσσοῦ ἐκεῖνου τῆς ἀρχαίας τέχνης και χάσκων ἐν τῷ μονήρει δωματίῳ ἐνθα μονήρης ὑψοῦται ὁ μαρμαρίνος θεὸς ἀραιροῦμαι ὅλος, καθηλοῦμαι πρὸ αὐτοῦ και αἰσθάνομαι ἀδυναμίαν προσπαθῶν νὰ ξεφύγω. Κρυφία τις δύναμις μὲ ἀπισθοχωρεῖ και μοὶ φωνάζει ἀοράτως «μείνε ἀκόμη» και ἔλκομαι οὕτως ὑπὸ τοῦ ἀψύχου ἐκεῖνου θεοῦ ὡσεὶ οὗτος συνήρπασεν ὅχι τὸ ἦμισυ τῆς ψυχῆς μου, ὅπως ἡ ναὺς ἡ φέρουσα τὸν Βιργίλιον τὸ ἦμισυ τῆς ψυχῆς τοῦ Ὁρατίου, ἀλλ' ὅλην τὴν ψυχὴν. Ἐκ τῆς συναρπαγῆς ταύτης: ἐκ τῆς καθηλώσεως, ἐκ τῆς δυνάμεως ἦν αἰσθάνομαι ἐπενεργούσης ἐπ' ἐμὲ πειρώμενον νὰ ἐκφύγω, κρίνω ὅτι εὗρέθη πρὸ ἐνὸς ἀριστοουργήματος και πλέον δὲν περιμένω ἄλλον τινὰ νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν κρίσιν μου ταύτην μεθ' ὅσας και ἂν μετέλθῃ πειστικὰς μεθόδους. Οὕτως ἀντιλαμβάνομαι τῶν ἀριστοουργημάτων ἐν τῇ τέχνῃ.

Ἀπὸ τῆς συγκεκριμένης ταύτης ἐν τῇ αἰσθητικῇ ἀντιλήψεως, ἧς και ἄλλα παραδείγματα δύναται τις νὰ καταλέξῃ μεταβαίνων ἤδη εἰς τὴν ἀφηρημένην, εἰς τὴν ἀντιλήψιν δηλ. τῶν πνευματικῶν ἔργων ὅσα γράφονται και ἐκτυποῦνται και δημοσιεύονται, θὰ πειραθῶ νὰ καταδείξω ὡς οἷόν τε σαφῶς, ὅχι πῶς πρέπει, διότι βεβαίως τοιαύτην ἀξίωσιν δὲν ἔχω, ἀλλὰ πῶς καλὸν εἶνε νὰ κρίνωμαι τὰ καλά, τὰ ἄριστα τῶν ἔργων. Ἐκφέρω μιαν γνώμην και τίποτε περισσύτερον. Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώμαι τινές, περιορίζουσαι τόσῳ στενῶς τὴν ἀντιλήψιν, ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν αἱ πε-

Μοσχολαδῆς.

Λίαν προσεχῶς

ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΣΚΙΕΣ

ριοριστικά αὐταί γινώμαι γίνονται ἀσπασταί ὑπὸ πολλῶν ὀπαδῶν. Μία τῶν γνωμῶν τούτων εἶνε καὶ ἐκείνη, καθ' ἣν ἔργον ἀριστον, ἐν ὅπως λέγεται ἀριστοῦργημα δὲν δύναται νὰ κατανοήσωσιν εἰμὴ ὀλίγοι, οἱ πολλοὶ δὲ δὲν ἀντιλαμβάνονται. Οὕτω πως διὰ τῆς γνώμης ταύτης σχηματίζεται μία πνεύματος ἀριστοκρατία διὰ τὴν ὁποίαν κανεὶς πρέπει νὰ γράφῃ, εἴτε νὰ ποιῇ, εἴτε νὰ δημιουργῇ ὅπως αὕτη κατανοήσῃ τὸ ἔργον. Ἄλλ' ὁ γράφων εἴτε ποιῶν, εἴτε δημιουργῶν δὲν δύναται νὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὴν κατανοήσιν τοῦ ἔργου τοῦ ὑπὸ τῶν ὀλίγων, δὲν ἀποβλέπει εἰς ὀρισμένον ἀριθμὸν πνευμάτων ἀντιλαμβάνομένων ὅπως εἰς ταῦτα καὶ μόνον ἀρέσῃ, ἀλλ' ἀποβλέπει ὅπως ὅσω τὸ δυνατόν τὸ ἔργον τοῦ ἔχει πλείονας ἐκτιμητάς. Ἡ κρίσις περὶ τοῦ ἔργου ἀρίστη βεβαίως εἰς τοὺς δυναμένους νὰ κρίνωσι καὶ οὗτοι εἶνε ὀλίγοι, ἀλλ' ἡ καλὴ εἴτε κακὴ ἀντίληψις ἢ ἐκ τοῦ ἔργου δὲν εἶνε ἔργον μόνον τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν. Ἐξηγουμένη σαφέστερον. Διὰ νὰ μὴ ἀνατρέχωμεν εἰς χρόνους παλαιτάτους, σταματῶμεν εἰς μίαν ἐποχὴν ὅχι πολλῶν ἡμῶν ἀπομακρυσμένην, ἵνα καταδείξωμεν, ὅτι ἔργα, ἄτινα ἐξελαιεύθησαν καὶ κατενοήθησαν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἦσαν ἔργα ἀρίστα. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι τὸ ἔπος Βικεντίου τοῦ Κορνάρου ὅπερ ἔθρεψε γενεὰς καὶ περιέτρεξε πόλεις καὶ χωρία ἔχει τόσας ποιητικὰς καλλονὰς καὶ τόσας ἐπιτυχίας δυνάμειως περιγραφικῆς, ὥστε εἰς τινὰ μέρη ἀδιστακτικῶς ὁμολογεῖ τις ὅτι φέρει ἴσῃ Ὀμηρικὰ καὶ Ὀμηρικὰς μαχῶν παραστάσεις· καίτοι δὲ τὸ ἔργον τοῦτο τοιαύτας ἔχει ἀρετάς καὶ ὑπὸ τῶν περιβάλλεται καλλονῶν, δύναται δὲ νὰ συγκριθῆται ἐν τοῖς ἀρίστοις ποιητικοῖς ἔργοις τοῦ αἰῶνος καθ' ὃν ἐγράφη, δὲν ἐγένετο καταληπτὸν μόνον ὑπὸ μικρᾶς τινος ἀριστοκρατικοῦ πνεύματος μερίδος, ἀλλὰ διέτρεξε σύμπαν τὸ ἐλληνικόν, καὶ ὁ μὲν Ἐρωτόκριτος πανταχοῦ ἐγένετο καταληπτὸς καὶ ἀσπαστός, ὁ δὲ πρῶτος αὐτοῦ στίχος «Τοῦ κύκλου τὰ γυρίσματα» καθήνησε παροιμιώδης. Οὕτω δὲ ἀσπαστός καὶ καταληπτὸς καὶ κοινὸς γενόμενος ὁ Ἐρωτόκριτος δὲν περιέμενε τὸ σύνθημα τῆς καταλήψεώς του νὰ δοθῇ ὑπὸ τῶν ἀριστοκρατικῶν πνευμάτων ἀλλὰ μόνος ὡς ἔργον, ὡς ἀριστον γέννημα τῆς τότε ἐποχῆς, ἄνευ διδασκάλων τοῦ πνεύματος ἀφῆκε νὰ κατανοηθῇ. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι διὰ τοῦτο ὁ Ἐρωτόκριτος δὲν εἶνε ἔργον ἀριστον; Πῶς ἄλλως εἰσέλασεν οὕτως εἰπεῖν ὡς κατακτητῆς τῆς ψυχῆς αὐθορμητῆς, εἰμὴ διὰ τῆς ὁμολογουμένης ἀξίας του; Ναι μὲν τὸ τρυφερόν τῆς ὑποθέσεως ὅπως πολλὰκις συμβαίνει, συνετέλεσε καὶ τοῦτο εἰς τὸν ἀσπασμὸν τοῦ ἔργου, ἀλλὰ μυριάδες ἔργων τοιαύτας ἐχόντων ὑποθέσεις ἀφανίζονται, ὅχι διότι δὲν ἔδωκαν συνθήματα ἐπιφανείας αὐτῶν οἱ ἀριστοκράται, ἀλλ' ἀκριβῶς διότι δὲν ἦσαν ἔργα.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντεῖπῃ ὅτι τὰ κλέφτικα ἄσματα ψυχῆς καὶ καρδιάς γεννήματα, φυσικὰ, ἀφελῆ, ἀπροσπέλαστα ὑπὸ τῆς σημερινῆς τέχνης, μὲ τὴν φυσικὴν καὶ ῥεοῦσαν ἐκείνην γλώσσαν, μὲ τὸν ἀπταιστον στίχον καὶ τὸν ἐπιπταιστότερον ρυθμὸν, οὐδεὶς λέγομεν δύναται ν' ἀντεῖπῃ, ὅτι εἶνε τοῦ εἶδους ἐκείνου ἀριστοῦργήματα, ἐπ' αὐτῶν δὲ δυστυχῶς εἰσέτι ἡ αἰσθητικὴ δὲν εἰργάσθη, ἀλλὰ μήπως τὰ ἀριστοῦργήματα ταῦτα μόνον ὡς τοιαῦτα ἢ ἀριστοκρατία τοῦ πνεύματος ἐθεώρησε; Δὲν παρήλασαν ταῦτα ὑπ' ὄλῃν αὐτῶν τὴν χάριν καὶ τὸ θερμὸν αἰσθητικῆς, δι' οὗ ἐποιούοντο πρὸ τῶν Πανελληνίων; δὲν ἐξήγειραν τὸ φρόνημα, δὲν συνεκίνησαν, δὲν ἐνεθουσίασαν, δὲν ἐγένοντο εἰς τῶν κυρίων μοχλῶν τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως δὲν διέτρεξαν ὄρη καὶ φάραγγας ἐλληνικὰς καὶ δὲν ψάλλονται εἰσέτι καὶ ὑπὸ τὸν θρηνηθῆ μά-

λιστα χαρακτηριστῆρα, ὃν διέπλεσεν ἡ δουλεία τοῦ λαοῦ, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ὀρεσιβίων ποιμένων; Καὶ ταῦτα ἐν συμπεράσματι ἄτινα οἱ μὲν τοῦ πνεύματος ἀριστοκράται δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῶσιν ὡς ἐνέχοντα κάλλος καὶ πάθος, ρυθμὸν καὶ τέχνην, τελείαν ἀριστοτεχνήματος ιδιότητά, οἱ δὲ πολλοὶ κατενόησαν, κατησπᾶσθησαν, κατεχώνευσαν, ἐγένοντο ἀνάρπαστα ὑπὸ πάντων, διότι ἐνεῖχον ἐκεῖνο ὅπερ ὕψωνε τὴν ψυχὴν, τὸ ἀφελὲς ἐκεῖνο ὠραῖον ὅπερ ὡς τοιοῦτον δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ ἀρέσῃ. Ἀκολουθοῦντες ἕνα κανόνα ὅτι πᾶν ἔργον ἀξίας καὶ τέχνης ἐν ἔστω ὅπως λέγεται ἀριστοῦργημα, διὰ νὰ ὀνομασθῇ τοιοῦτον πρέπει νὰ κατανοηθῇ μόνον ὑπ' ὀλίγων, τότε πρέπει νὰ ἀπορρίψωμεν ἀπὸ τῶν ἀριστοῦργημάτων πάντα ὅσα ὡς τοιαῦτα κατενόησαν οἱ πολλοὶ. Ἀπορρίπτοντες δὲ ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τὰ κλέφτικα ἄσματα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ταῦτα κατενοήθησαν ὑπὸ τῶν πολλῶν, φθάνομεν ἀκουσίως εἰς ἕνα ἄτοπον συμπέρασμα, εἰς ὃ δὲν πιστεύομεν νὰ φθάσωσιν οἱ τοῦ πνεύματος ἀριστοκράται, ὅτι τὰ κλέφτικα δὲν εἶνε ἔργα ἀρίστα. Εἰς τοιοῦτο συμπέρασμα δύναται νὰ φθάσῃ μόνον ὅσοι ἔχουσι μίαν προχειροτάτην ἀπάντησιν, ἥτις φαίνεται εἰς αὐτοὺς ἰκανοποιητικὴ, ὅταν δὲν γράφουν τίποτε, τὴν ἀπάντησιν «Δὲν ἠμπορεῖς νὰ ἐννοήσῃς τὸ ἔργον μου».

(Ἐπεταί συνέχεια).

Γ. Α. Μάνεδης.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἐπαίχθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς Παρισίους δρᾶμα τοῦ Αἰμιλίου Μπερζεζᾶ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐν ὀλίγοις εἶνε ὡς ἐξῆς. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐπτὰ ταμπλῶ. Ὁ ἥρωσ τοῦ δράματος εἶνε Ναπολέων ὁ Μέγας.

Εἰς τὸ πρῶτον ταμπλῶ ἡ σκηνὴ εἶνε ἐν Παλαιῶν Ροαγιαλ. Ὁ Βοναπάρτης περιπατεῖ ἐν τῷ κήπῳ, τὴν ἐσπέραν ἐπανερχόμενος ἀπὸ δεῖπνον, τὸ ὅποιον τοῦ ἐπλήρωσεν εἰς συμμαθητῆς του. Καὶ παρουσιάζονται ἐπὶ σκηνῆς δύο ἀκόμη πρόσωπα ὁ ἀδελφός του Λουκιανὸς καὶ ἡ Ἰωσηφίνη, χήρα τοῦ ὑποκόμητος Μποχαρναί, ὅστις ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ ἰκρίωματος. Καὶ ὁ μὲν Λουκιανὸς Βοναπάρτης ἐκδιωχθεὶς ἀπὸ τὴν θέσιν ἣν εἶχεν εἰς ἕνα ὑπουργεῖον, εὐρίσκειτο χωρὶς πεντάραν. Ὁ Λουκιανὸς ἦτο ὁ προστάτης ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας των. Ἐβλεπε δὲ μετὰ λύπης παραγκωνιζόμενον τὸν ἀδελφόν του ἀξιωματικόν καὶ ἐσκόπευε νὰ τοῦ εὕρῃ θέσιν εἰς τὸν τουρκικὸν στρατόν. Ἀλλὰ δὲν παρέρχεται πολὺς καιρὸς ὅτε διατάσσεται ν' ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ Μπαράς. Γνωρίζουσιν ὅλοι ποῖον ρόλον ἔπαιζεν εἰς τὰς μάχας ἐκεῖνας ὁ Ναπολέων.

Ὀλίγον ἀργότερα ὁ Ναπολέων ἀγαπᾷ τὴν Ἰωσηφίνην καὶ τὴν νυμφεύεται. Βεβαίως ὁ συγγραφεὺς ἔως ἐδῶ διέστρεψε πολλὰ μέρη τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὴν πλοκὴν τοῦ δράματος.

Τὸ δεύτερον ταμπλῶ λαμβάνει χώραν εἰς τὸ καλωπιστήριον τῆς Ἰωσηφίνης, συζύγου πλέον τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ Ναπολέων εἶνε εὐτυχής, διότι ἀπέκτησεν ὡς σύζυγον ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν, ἀλλ' εἶνε δυστυχής διότι ζηλοτυπεῖ.

Εὐρίσκειτο τότε εἰς Αἴγυπτον. Αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ναπολέοντος δι' ἐπιστολῶν λίαν ἐχθρικῶν κατὰ τῆς Ἰωσηφίνης, ἐνεφύσων εἰς τὸν Ναπολέοντα ζηλοτυπίαν ὑπερβολικὴν. Διὰ τοῦτο δὲν ἀνηγγείλεν εἰς τὴν Ἰωσηφίνην τὴν ἐπάνοδόν του. Ἄλλ' ὁ Ταλεϋράδος τῆ ἀνηγγέλλει τὴν εἰδησιν ταύτην. Μανιώδης ἡ Ἰωσηφίνη πηγαίνει εἰς τὸν χορόν, γαυριώσα διὰ τὴν ὠραίαν στολὴν τῆς, ὡς Κλεοπάτρα. Ἄλλ' ἐν τούτοις διὰ τῶν συμβουλῶν τοῦ Ταλεϋράδου, ὅστις προσεπάθει νὰ φιλιωθῇ τὴν Ἰωσηφίνην, ὅπως κρατῇ ὑποχείριον τὸν Ναπολέοντα, ἀποφασίζει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Πράγματι ἔρχεται προὐδεσμένως ὁ Ναπολέων, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Λουκιανόν, ὅστις πολὺ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὸ μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ Ἰωσηφίνης διαζύγιον. Ἄλλ' ἀπροσδοκῆτως εὐρίσκει τὴν σύζυγόν του εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς.

«Εἶνε πολὺ ὠραία σήμερα τὸ βράδυ!» ἀναφωνεῖ ὁ Λουκιανὸς καὶ ἐξέρχεται.

Καὶ καθὼς πολὺ καλὰ ἐννεύετε, ἡ Ἰωσηφίνη εὐκόλως εἰδείξεν εἰς τὸν Ναπολέοντα ὅτι ἦτο ἡ πιστοτέρα τῶν συζύγων.

Ἐτη τινὰ παρῆλθον. Ὁ Βοναπάρτης εἶνε ἰσόβιος ὕπατος. Εὐρισκόμεθα κατὰ τὸ τρίτον ταμπλῶ, εἰς τοὺς κήπους τοῦ Μαλμαίζον. Καὶ ὁ ὕπατος παίζει παίγιον διὸν τι μὲ τοὺς οἰκείους του, ὑπὸ τὴν προσποιήτην αὐτὴν γαλήνην κρύπτων τὴν ἀγωνίαν τῆς καρδίας του. Διότι γνωρίζει ὅτι ἡ Σύγκλητος καὶ οἱ Πεντακόσιοι θὰ τοῦ προσφέρωσι τὸ στέμμα. Τοῦτο χαροποιεῖ καὶ ὀργίζει ἐν ταυτῇ τὰς ἀδελφάς του. Ἡ Παυλίνα Βοργέζε καὶ ἡ σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ Μυράτ δὲν θὰ δυσηρεστοῦντο βεβαίως νὰ εἶνε ἀδελφαὶ τοῦ Καίσαρος, ἀλλὰ δὲν θέλουσιν νὰ καθήσῃ παρὰ τὸν θρόνον καὶ ἡ Ἰωσηφίνη. Ἡ Ἰωσηφίνη ἐν τούτοις δὲν ἐπεθύμει τὴν ἀνάβασίν του εἰς τὸν θρόνον.

Μία μάγισσα ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆς εἶχε προείπῃ εἰς τὴν προληπτικὴν Κρεολήν, ὅτι θὰ ἐγένετο «περισσότερο ἀπὸ βασίλισσα», ἀλλ' ὅτι ἔκτοτε ὁ ἀστὴρ τῆς θὰ ὠχρία. Ἐν τούτοις ὁ Ναπολέων ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν του, καὶ ὅταν ὁ Ταλεϋράδος τοῦ προσέφερε τὸ στέμμα, τὸ ἐδέχθη—διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν του.

Εἶμεθα εἰς τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον ταμπλῶ. Πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ Κεραμεικόν διὰ τὴν Παναγίαν τῶν Παρισίων ὁ αὐτοκράτωρ προσεκάλεσε τὴν οἰκογένειάν του. Οὐδέποτε ὑπῆρξε μεταξὺ αὐτῶν μεγαλειτέρα διάσπασις. Ἡ Λαιτικία, μήτηρ του, φοβεῖται, ὅτι ὁ υἱός της θὰ ὀλιγοστεύσῃ τὴν πρὸς αὐτὴν στοργὴν ἀνερχόμενος εἰς τὸν θρόνον. Ἡ Ἰωσηφίνη φοβεῖται πάντοτε τὰς προρρήσεις τῆς μάντισσας. Καὶ ἠναγκάσθη ὁ αὐτοκράτωρ νὰ διατάξῃ τὰς ἀδελφάς του ὅπως κρατήσωσι τὴν οὐρανὸν τοῦ φορέματος τῆς αὐτοκρατείας. Τέλος ὁ Λουκιανὸς λείπει, ἐκδιωχθεὶς ἀπὸ τὸν ἴδιον, διότι ἐνυμφεύθη παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἡ Ἰωσηφίνη ζητεῖ χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἀποφασίζει νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ ὅπως ἐπανέλθῃ.

Καὶ ἔως ἐδῶ μᾶς κἀμνει ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς νὰ διατρέξωμεν τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ναπολέοντος.

Ἀπὸ τοῦ Κεραμεικοῦ μᾶς μεταφέρῃ τέλος εἰς τὴν Παναγίαν τῶν Παρισίων ὅπου παρίσταται τὸ ἐξαίσιον θέαμα τῆς στέψεως.

Ἄλλὰ τὸ δρᾶμα τῶν ἐρώτων τοῦ Ναπολέοντος καὶ Ἰωσηφίνης, τὸ δρᾶμα τοῦ διαζυγίου, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἔκτον ταμπλῶ.

Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον τοῦ δράματος, ὅτι δηλαδὴ ἐπαναλαμβάνει ἱστορικὰς σκηνὰς λίαν γνωστάς—ἄλλως τε καὶ πολὺ διεστραμμένας καὶ μεμακρυσμένας τῆς ἀληθείας.

Ἄλλ' εἰς τὸ ἔκτον καὶ ἕβδομον ταμπλῶ ὁ συγγραφεὺς εἶνε ἐξοχός.

Ἡ Ἰωσηφίνη, εἰς Ἄγιον Κλαύδιον, ἐπτὰ ἔτη μετὰ τὴν στέψιν, δὲν ἀγνοεῖ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐκρίθη ἀναγκαιὸν τὸ διαζύγιον μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐν τυχαίῳ συμβᾶν ἐπέφερε τὴν κρίσιν. Ἐπειδὴ δὲν ἀπέκτα τέκνα διάδοχος τοῦ Ναπολέοντος θὰ ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λουδοβίκου, ὀνομαζόμενος Ναπολέων-Κάρολος. Ἄλλ' οὗτος ἀπέθανεν ἀπροσδοκῆτως. Ὁ Ναπολέων θέλει νὰ ἔχῃ ἕνα υἱὸν ὅπως τὸν διαδεχθῇ. Ὁ Ταλεϋράδος διαπραγματεύεται ὅπως τοῦ εὕρῃ γυναῖκα. Μία μόνη ἄγκυρα σωτηρίας μένει εἰς τὴν Ἰωσηφίνα. Ὁ Ναπολέων ἠγάπα σφοδρῶς τὸν Λουκιανόν. Ἄλλ' εἶχε διατάξῃ αὐτὸν ὁ ἀδελφός του νὰ χωρισθῇ τὴν γυναῖκά του ὅταν—ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω—τῇ παρακλήσει τῆς Ἰωσηφίνης παρεδέχθη νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἐξορίστος Λουκιανός. Ἄν λοιπὸν συνεφώνουν νὰ πάρῃ ὀπίσω τὴν γυναῖκα ὁ Λουκιανὸς ἴσως θὰ ἀπέκτα διάδοχον καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ προελαμβάνετο τὸ διαζύγιον.

Ἡ Ἰωσηφίνη λοιπὸν ἔφερε τὸν Ναπολέοντα καὶ τὸν Λουκιανόν ἀντιμετώπως εἰσαγαγοῦσα ἀπροσδοκῆτως τὸν Λουκιανόν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ναπολέοντος. Ἡ σκηνὴ μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν εἶνε ἐξόχως θαυμασία.

Ὁ Ναπολέων εἶνε ἐνταυτῷ φιλικὸς καὶ ἐπιβλητικὸς, ἐπίσης καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐπέμενε εἰς τὴν γνώμην του λέγων, ὅτι ἐκτιμᾷ τὴν σύζυγόν του, ὅτι οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ νὰ τὴν λησμονήσῃ. Μάτην ὁ Ναπολέων προσεπάθει νὰ τὸν πείσῃ προσφέρων εἰς αὐτὸν ἕνα βασιλεῖον καὶ εἰς ἐκείνην ἕνα δουκάτον. Ὁ Λουκιανὸς ἐπέμενε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα μᾶζυ μὲ τὰς ἀδελφάς του. Καὶ ἡ σκηνὴ τελειώνει μετὰ θαυμάσιον διάλογον, εἰς ὀριστικὸν χωρισμόν.

Ἡ Ἰωσηφίνη ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶνε καταδικασμένη.

Εἰς τὸ ἕβδομον ταμπλῶ μένει ἡ «ἐκτέλεσις» λαμβάνει δὲ χώραν ἐν Φονταίνεβλώ. Συμβουλευθεῖσα παρὰ τοῦ Ταλεϋράδου ἀρνεῖται νὰ ὑπογράψῃ τὸ διαζύγιον. Ὁ Ναπολέων λοιπὸν ἀναγκάζεται νὰ ἔλθῃ αὐτοπροσώπως ὅπως ζητήσῃ τὴν ὑπογραφήν τοῦ διαζυγίου ἐκ μέρους τῆς Ἰωσηφίνης. Ἡ σκηνὴ ἦτο ἐξόχως θαυμασία. Διάλογος ζωηρὸς ἐγείρεται μεταξὺ τῶν δύο συζύγων. Ὁ Ναπολέων ἀπειλεῖ ὅτι θὰ διαζευθῇ τὴν Ἰωσηφίνην διὰ τῆς βίας. Ἐκείνη τοῦ ἀπαντᾷ ὅτι δὲν θὰ τολμήσῃ καὶ τέλος ἐλπίζει ὅτι ἴσως θὰ δυνηθῇ νὰ τὸν σαγηνεύσῃ. Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ, φοβούμενος μήπως σαγηνευθῇ, διατάσσει νὰ κλείσωσι τὴν θύραν διὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνοῦσι τὰ δωμάτια του μετὰ τῆς Ἰωσηφίνης. Ἡ ἀτυχεῖς γυνὴ κτυπᾷ εἰς τὴν διὰ παντός κλεισθεῖσαν θύραν ἀπηλπισμένη. Καταλαμβάνεται ἀπὸ παραφροσύνην καὶ ἐν τῇ μανίᾳ τῆς κτυπᾷ εἰς τὸν τοῖχον καὶ σχίζει τὸ μέτωπον, ἐπιθέτουσα εἰς τὸ βασιλικὸν στέμμα τῆς τὰ αἱματωμένα ρουμπίνια τοῦ μαρτυρικοῦ στέμματος. Εἰς τὰς φωνὰς ταύτας προστρέχουσιν αἱ γυναῖκες τῆς καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Ναπολέων. Τὴν λαμβάνει εἰς τοὺς

βραχιονιάς του. Τῆς λέγει: «θὰ τὴν ἀγαπᾷ πάντοτε αἰωνίως».

Καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰωσηφίνη ἠττηθεῖσα ὑπογράφει τὸ διαζύγιον... καὶ τελειώνει τὸ δρᾶμα.

(Ἀπὸ τὸ Figaro)

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΙΛΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ Διαίρεσις τῆς γῆς.

Ἡ πολιτικὴ διαίρεσις τῆς ὑδρογείου σφαίρας κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρίας τῆς Νέας Ὑόρκης εἶνε: Τέσσαρα ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα ἀκατοίκητα ἢ ἀδέσποτα, 13 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα στερούμενα κανονικοῦ πολιτεύματος καὶ τὸ ὑπόλοιπον 117 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. διοργανωμένα εἰς τακτικὰ πολιτεύματα.

Τηλεφωνικὴ «Ἐφημερίς»

Τηλεφωνικὴ ἐφημερίς ἰδρύθη τελευταίως εἰς Βουδαπέστην. Ἀντὶ τοῦ μετρίου ποσοῦ τῶν 3 φράγκ. καὶ 75 λεπτῶν κατὰ μῆνα, οἱ συνδρομηταὶ τῆς ἐφημερίδος ταύτης λαμβάνουν εἰς τὸ σπίτι των διὰ τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας τὰς τελευταίας πολιτικὰς, ἐμπορικὰς τοπικὰς κλπ. εἰδήσεις. Ἡ ὑπηρεσία τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀρχίζει τὴν 8 τὸ πρωὶ καὶ λήγει μέχρι τῆς 9ης νυκτερινῆς ὥρας. Καὶ οἱ συνδρομηταὶ ἔχουν τὰς νεωτέρας εἰδήσεις.

Μεταφορὰ Οἰκιῶν

Ἡ μεταφορὰ τῶν οἰκιῶν εἰς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας εἶνε ἀντικείμενον εἰδικῆς βιομηχανίας. Καὶ δὲν πρόκειται περὶ μεταφορὰς οἰκίσκων, ἀλλὰ μεγάλων οἰκιῶν ἐκ πέντε καὶ ἕξ ὀρόφων. Ἀμερικανικὴ ἐφημερίς ἀναγγέλλει τοιαύτην μετατόπισιν οἰκίας 27 μέτρων ὕψους, ἣτις μετεφέρθη εἰς ἀπόστασιν 20 μέτρων. Ἀφ' ἐτέρου εὐκολώτερον κατορθοῦται ἢ ὑπέγερσις τῶν οἰκιῶν, ὥστε ὑπ' αὐτὰς νὰ προστεθῇ ἓν ἰσόγειον πάτωμα. Οὕτω συγκρόνως δύναται νὰ προστεθῇ ἓν πάτωμα ἐπάνω καὶ ἓν πάτωμα κάτω καὶ ἡ νέα οἰκία καθίσταται ἀγνώριστος.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος» ἐν Κρήτῃ θέλει εἶνε εἰς τὸ ἐξῆς ὁ κ. Μαυροῦσος Μαυράκης, πράκτωρ.

Ζητοῦμεν συγγνώμην μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποστέλωμεν τὸν 1ον ἀριθμὸν τοῦ παρόντος ἔτους εἰς τοὺς ἤδη ἐγγραφομένους συνδρομητὰς καθότι ὁ ἀριθμὸς οὗτος δυστυχῶς ἐξητλήθη.

Ἄλ λ ο γ ρ α φ ί α .

Γαλάζιον. Λυρίτην δημοσιεύομεν προσεχῶς. — Λάρισσαν. Ἠλ. Καρελᾶν ἐπισκεπτῆρια ἀποστέλλομεν προσεχῶς. — Χανιά. Σταυρίδ. Μαυράκην. Ἐπισκεπτῆρια ἀποστέλλομεν προσεχῶς. — Ἀπεΐρανθον Νάξου. Ἐπισκεπτῆρια ἐστάλησαν, φύλλα σᾶς ἀποστέλλομεν τακτικώτατα. Ἀποροῦμεν. — Ὀδησσόν. Σωκρ. Ζωρζάτον. Φύλλα ἀποστέλλομεν τακτικῶς. Ἴσως ἐκ τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῆς διευθύνσεως σᾶς συμβαίνει τοῦτο. — Βατούμ. Δ. Κεγκιλίδην. Ἐπισκεπτῆρια ἀποστέλλομεν προσεχῶς. — Λάρισσαν Κριμέζην. Ἐλυπήθημεν διὰ τὴν ἀσθένειάν σας. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἶναι τακτικώτατη. Φροντίσατε ὅσῳ σᾶς εἶναι δυνατόν καὶ θὰ μᾶς ὑποχρεώσητε. — Μακρυνίτσα Γ. Μιχαήλ. Προσεχῶς ἀποστέλλομεν. — Κωνσταντσα. Χρόνην Κισσιδάκην. Τὸ αἴτιον τῶν παραπάνω σας ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξηγήσωμεν. Ἡμεῖς ἀποστέλλομεν τακτικῶς τὸ φύλλον.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

83η Κλήρωσις τῆς 20 Μαρτίου (1 Ἀπριλίου) 1899.

Ἀριθμὸς	ἐκέρδησε	70000	φράγκα
»	84467	10000	»
»	12052	2500	»
»	127676	2500	»
»	93106	1000	»
»	90922	1000	»
»	16886	1000	»
»	44024	1000	»
»	140930	1000	»

ΣΙΑΔΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

175η Κλήρωσις 20 Μαρτίου (1 Ἀπριλίου) 1899.

Ἀριθμὸς	ἐκέρδησε	100,000	φρ. χρυσᾶ
»	98,445	60,000	»
»	457,665	20,000	»
»	1,262,119	20,000	»
»	285,692	6,000	»
»	292,810	6,000	»
»	392,385	6,000	»
»	835,081	6,000	»
»	1,169,405	6,000	»
»	1,658,644	6,000	»
»	10,161	3,000	»
»	127,130	»	»
»	235,111	»	»
»	413,345	»	»
»	847,082	»	»
»	875,009	»	»
»	1,013,735	»	»
»	1,271,523	»	»
»	1,284,017	»	»
»	1,755,475	»	»
»	1,836,652	»	»
»	1,842,074	»	»
»	67,000	1,000	»
»	74,566	»	»
»	74,570	»	»
»	96,358	»	»
»	129,151	»	»
»	129,155	»	»
»	355,911	»	»
»	451,987	»	»
»	453,846	»	»
»	592,411	»	»
»	667,001	»	»
»	835,139	»	»
»	846,020	»	»
»	866,507	»	»
»	935,672	»	»
»	935,675	»	»
»	1,064,552	»	»
»	1,132,957	»	»
»	1,194,923	»	»
»	1,262,118	»	»
»	1,271,521	»	»
»	1,304,661	»	»
»	1,390,596	»	»
»	1,658,641	»	»
»	1,755,471	»	»
»	1,842,072	»	»
»	1,851,632	»	»
»	1,967,363	»	»